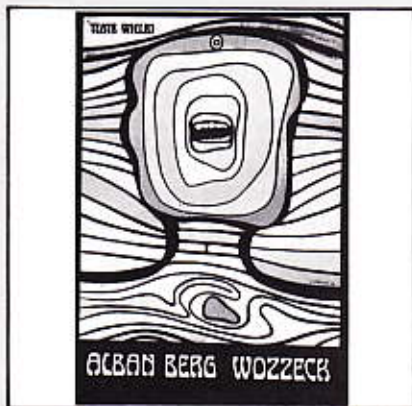

A világ legjobb plakátjai

Tíz évvel ezelőtt, a modern lengyel művészetet bemutató budapesti kiállítás kapcsán írta Jerzy Zanozinski: a század első évtizedeiben „nem annyira a ma érvényesülő áramlatok és tendenciák alakultak ki, hanem inkább a művészi tevékenység és a társadalmi élet kapcsolatának mai értelmezését megalapozó feltételek”. Nyilvánvalóan e komoly hagyományoknak is nevezhető „feltételeknek” jelentős szerepe volt abban, hogy az ötvenes-hatvanas években létrejött, virágkorát élte a lengyel plakátművészet. A szakemberek szinte lengyel specialitásnak nevezték a plakátot. Mint a tavalyi bemutató katalógusában írta Anna Rutkiewicz, a wilanówi plakátmúzeum igazgatója, „elsősorban a kulturális plakát szakított az addigi szűk értelemben vett hasznosság funkciójával, és teljes szabadságot engedélyezett a téma megközelítésében”.

E magas művészi színvonal tette lehetővé az említett múzeum létrehozását, s 1966-ban az első varsói plakátbiennálé megrendezését. E rendezvénysorozat – miközben a házigazdák legjobbjaiknak megismerését is elősegíti – a világ plakátművészetének „nélkülözhetetlen összehasonlító fórumává vált”. Eppen „fórum” jellegéből, a bemutatott anyag magas színvonalából következik, hogy a biennálé nem annyira a világ plakátművészetének jelenét, mint inkább lehetőségeit mutatták be, s mintegy erjesztő, inspiráló erőként fejtették ki hatásukat. Az első rendezvényen például a lengyel és japán iskola, a másodikon a pop art képviselőivel szembesülhettek a szakemberek, s e szembesülés után kevés olyan hirdetőoszlop maradt a világon, amelyen ne váltották volna fel új formák és színek a régiókat. Az eddigi nyolc biennálé díjnyertes plakátjaiból válogatott anyag – százötvennél több mű – bemutatása ezért számít fontos művészeti eseménynek.

p. sz. e.

Műcsarnok, 1983. II. 10–III. 13.
Jan Lenica: Alban Berg: Wozzeck,
97x67 cm, 1964

Mátyás és a Magyarországi reneszánsz

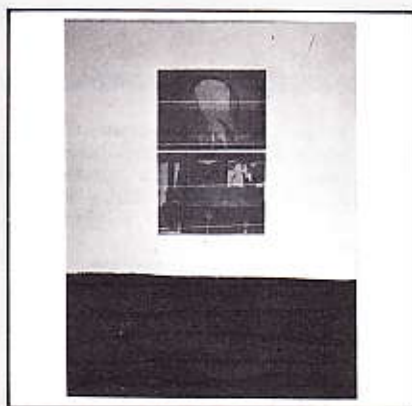
A magyar reneszánsz művészet felvirágzása összekapcsolódik Hunyadi Mátyás uralkodásának harminckét évével. A magyar államiségnek, a tudományok és a művészetek kiteljesedésének a legragyogóbb időszaka volt ez a kor, melynek szellemét még a töröktől elszenvedett mohácsi vereség utáni szétzúllás sem tudta megsemmisíteni, sőt szembeszállt az enyészettel, az idővel és most – bár töredékeiben – a ma embere előtt pompázik. A tárlaton, a Magyar Nemzeti Galériában a múlt évben, az ausztriai Schallaburgban megrendezett nagy sikerű kiállítás anyagának jelentős részét tekinthetjük meg. A felsorakoztatott műtárgyak egy viszonylag rövid ideig – Hunyadi János nándorfehérvári győzelmétől (1456) Buda eleséig (1541) – tartó periódusban készültek.

De konkrétan mit is tartalmaz ez a művészettörténeti kutatás és a mindennapi tudatformálás számára egyaránt jelentős produkció? Az érdeklődő együtt láthatja a hazai múzeumok és több külföldi múzeum legszebb magyar reneszánsz emlékeit: márvány domborműveket (*Báthory András Madonnája*), könyvritkaságokat (*Korvinák, Bakócz Tamás graduáléja*), táblaképeket (*Hutter János fogadalmi képe*) és ötvösműveket (*opálosi ikereserlegek*), általuk közelebb kerül hozzánk a magyar művészet egyik leggazdagabb korszaka.

A kiállítás koncepciója jelentős részben Balogh Jolán kutatásaira épül, míg a rendezés és a katalógus Török Gyöngyi munkáját dicséri.

el

Magyar Nemzeti Galéria,
1983. II. 24–VI.
Báthory András Madonnája, 1526
(fotó Ajtós É.)

Magyarok a XII. Párizsi Biennálén

Alkalomról alkalomra nagyobb a fiatal művészek érdeklődése a Párizsi Biennálé iránt – s a rendezvény egyre több területen vállalkozik arra, hogy bemutassa a kortárs törekvéseket. Az 1982 október–novemberében rendezett tizenkettedik biennálén például sátrakkal építették be a Musée de la Ville de Paris lépcsősorát, hogy helyet adjanak a különböző installációs műveknek, a képzőművészeti kiállítás mellett építészeti, könyv-, videó- és hangszekciót is szerveztek. A magyar művészetet *Banga Ferenc, El Kazovszkij és Záborszky Gábor* munkái képviselték, *Kelecsényi Csilla, Lugossy Mária, Nagy Judit, Wahorn András* műveit pedig diakollektió mutatta be. Az építészeti szekción *Makovecz Imre, Dévényi István és Kovács Attila* munkásságát dokumentálták.

A magyar anyagot összeállító Németh Lajos művészettörténész abból a tényből indult ki, hogy a fiatal magyar alkotóknak is szembe kell nézniük azzal a krízissel, amely a világ képzőművészetének egészét érinti. A Párizsban szerepelt s most, a műcsarnoki kiállításra némileg megváltoztatott, kiegészített anyagot ezért úgy is felfoghatjuk, mint háromféle lehetőséget a krízisen való túllépésre. *Banga Ferenc* szállás, ironikus-groteszk figurái a hétköznapi lét kifogyhatatlan történeteit mesélik, apró csattanókkal, de sohasem unalmasan. *El Kazovszkij* viszont éppen olyan történeteket mesél sajátos, összetéveszthetetlenül eredeti hangon – most a *Nagy Csendélet III.* című installációval –, amelyek egy különös, gazdag lélek belső tájain játszódnak. *Záborszky Gábor* a személyes és a természeti világ, a hagyományos és az új eszközök, a képsík és a térben elhelyezkedő tárgy ötvözésére, egy új, érzékeny és tárgyilagos művészet megteremtésére vállalkozik.

P. Szabó Ernő

Műcsarnok, 1983. II. 11–III. 20.
Záborszky Gábor: Dokumentáció,
szemléltetés, vegyes technika,
140x110 cm, 1980
(fotó Záborszky)